

EL FET MILITAR EN LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

TORRE DELS FRARES, PUIG CASTELLAR I SANT JERONI DE LA MURTRA

17 de desembre de 2023

Itineraris: excursió curta al jaciment de Puig Castellar i cultural a Sant Jeroni de la Murtra

SEAS

Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc (SEAS)

www.santjust.org/seas

Can Vestit o la Torre dels Frares

És una masia de Montcada i Rexac inclosa a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

Torre dels Frares o de can Vestit

Documentada des del segle XIV, és un conjunt de proporcions i estructures considerables. En primer lloc, s'observa un cos davanter dedicat a l'habitatge i està distribuït en planta baixa i dos pisos. La planta és de forma rectangular i sobresurt de la resta de cossos que s'originen a la part posterior, perpendiculars al cos davanter i que formen dues ales de les quals la del costat dret es troba enderrocada. La façana principal s'obre a un pati i tanca amb dues portalades rectangulars amb restes de senyals d'haver tingut teulades a dos vessants. Aquest cos davanter seria el de les estances nobles. L'ala lateral esquerra era destinada al bestiar i la dreta per a cel·les, a l'època del règim dels frares, i habitatges després. Una vegada travessat el cos davanter se surt a un pati interior obert on hi ha un pou i des d'on hi ha accés als habitacles i estabularis.

A la façana principal hi ha la porta d'entrada d'arc rodó de mig punt i adovellada. Al primer pis hi ha tres obertures, les dues laterals són finestres rectangulars emmarcades i la del mig amb tipologia de balcó. També hi ha les restes d'una ubicació d'emmarcament d'un rellotge de sol i entremig la pedra clau de l'arc de la porta encara que hi ha la fornícula o nínxol per a una petita estàtua, segurament dedicada a Sant Jeroni. Al segon pis hi ha tres finestres rectangulars més petites i també emmarcades. La teulada és a quatre vessants i de teules àrabs.

El cos lateral esquerre, també d'habitacles, té planta baixa, segurament abans adaptat a bestiar, i un pis. Teulada d'un sol vessant. Presenta pedres cantonejades al cos davanter i contraforts a l'ala dreta.

La Torre dels Frares era anomenada abans Can Vestit. Benet Vestit va deixar-la en testament l'any 1547 als frares de Sant Jeroni de la Murtra, i va dependre d'aquest monestir l'any 1592 per donació de Pere Ses Olivelles. A la Torre dels Frares és on els pagesos i parcers que conreaven vinyes, terres i horts, propietat dels frares, anaven a pagar els delmes i tributs. A l'època dels Reis Catòlics, quan donaren cabuda a la Santa Inquisició, fou un centre inquisidor. D'altra banda, els frares Jeronis tenien la masia com a casa de repòs. En temps de la desamortització de Mendizabal la finca fou venuda per parts.

És o ha estat una finca ocupada?

Extret de: Wikipèdia, novembre 2023.

Poblat ibèric Puig Castellar

Està situat al parc de la Serralada de Marina, a la part alta del turó del Pollo (Puig Castellar), de 303 m d'alçada, amb una superfície que deu superar lleugerament els 4.000 m². Les magnífiques condicions defensives i de control del territori fan pensar que devia ser un poblat important. Aquest emplaçament li permetia la visió i la comunicació amb els assentaments propers, ja que controlava un tram important de la línia de costa, la desembocadura del Besòs, el pla de Barcelona i el pas cap a l'interior, cap al Vallès. Fou ocupat des del segle VI aC fins a l'inici del segle II aC i pertanyia al poble dels laietans, el qual habitava

Jaciment ibèric de Puig Castellar. Foto de Jordi Gironès.

Jaciment ibèric de Puig Castellar. Foto de Jordi Gironès.

el territori que s'estenia aproximadament des del riu Llobregat fins a la Tordera i cap a l'interior per la vall del Llobregat i el Vallès.

L'organització urbana del poblat ens indica que els seus pobladors pertanyien a una societat complexa i organitzada. L'estructura urbanística s'adapta a les característiques del terreny i les cases s'aixequen en terrasses que salven el desnivell. El traçat urbanístic segueix una estructura el·líptica, amb tres carrers longitudinals amb més de trenta cases. Aquesta estructura fa pensar que hi podria haver viscut una població de poc més de tres-cents habitants. Es dedicaven a l'agricultura i la ramaderia i, en segon terme, a la metal·lúrgia i el tèxtil, i també practicaven la caça i la pesca com a activitats complementàries. No totes les cases eren a la mateixa alçada dins del poblat; com més amunt es troba un habitatge, més importància tenien els seus habitants en la societat de la tribu ibera. Per això també es creu que la zona més elevada del poblat era la destinada als edificis més importants.

Té una extensió d'aproximadament 5.000 m². Tots els habitatges de les zones N i NO tenen una primera fase de construcció de finals del segle V i inicis del s. IV aC, eren de forma rectangular i disposaven d'una llar de foc. S'han trobat objectes que ens demostren els usos i les funcions dels espais i les activitats que s'hi realitzaven, com són l'emmagatzematge, el tissatge, la mòlta de gra o la metal·lúrgia.

Al voltant del poblat, però la zona de plana, hi havia altres assentaments que hi estarien vinculats, entre els quals destaquen l'assentament rural de can Calvet i les Sitges del carrer d'Extremadura, una zona, potser comunitària, on es devia emmagatzemar l'excedent de cereal que segurament s'utilitzava per comerciar amb els grecs, cartaginesos o romans. El paisatge natural era molt diferent del que avui coneixem: la desembocadura del riu Besòs formava un petit estuari, i possiblement la major part de la costa

era zona d'aiguamolls. La vegetació de la serralada litoral estava formada bàsicament per boscos d'alzines amb presència de roures i pins, amb un sotabosc de grans arbustos. La fauna comprenia espècies avui desaparegudes com el cérvol, el llop o el porc senglar.

Els habitants de la darrera fase d'ocupació del poblat hi deixaren gran nombre d'objectes de valor, sobretot metàl·lics, com ara el capfoguer, beines, ganivets, fibules, eines agrícoles i, fins i tot, un tresor de dracmes de plata d'Empúries. Aquest fet fa pensar en un abandonament sobtat del poblat, a finals dels segles III o inicis del s. II aC, possiblement vinculat als esdeveniments de la Segona Guerra Púnica (218-206 aC), o bé amb els esdeveniments de la gran revolta indígena de l'any 196 aC.

El poblat va ser descobert l'any 1902 per mossèn Palà. Les primeres excavacions arqueològiques es van dur a terme entre el 1904 i el 1905 i anaren a càrrec de Ferran de Sagarra i de Siscar, propietari dels terrenys. L'any 1919 els donà a l'Institut d'Estudis Catalans, el qual inicià unes noves excavacions entre els anys 1922 i 1925 sota la direcció de Josep Colomines i Josep de C. Serra Ràfols. Entre el 1954 i el 1958 es van reprendre les tasques arqueològiques sota la cura del Centre Excursionista Puigcastellar. L'any 1997, el Museu Torre Balldovina va iniciar noves museístiques al poblat, de les quals cal destacar l'arranjament de l'entorn i els accessos, la consolidació de les estructures per tal de garantir-ne la conservació i, també, l'adequació didàctica del jaciment.

Sant Jeroni de la Murtra

Situat a 140 m, és un antic monestir gòtic situat, on hi havia hagut una capella dedicada a Sant Martí des del segle XII, a la Vall de Betlem, serralada de la Marina, al barri de Canyet de la ciutat de Badalona. Va pertànyer a l'orde dels jerònims i va ser fundat, el 1416, pel mercader barceloní Bertran Nicolau, sobre l'antiga casa de Ça Murtra i va rebre durant anys el

Sant Jeroni de la Murtra. Fotos de Jordi Gironès.

patronatge dels darrers Trastàmars i els primers Austries.

La construcció del monestir i l'adquisició de terres es va dur a terme al llarg de la seva història, durant la qual va rebre donacions i ajuts de la burgesia i de la pagesia benestant; posteriorment, també amb l'ajut de la noblesa, es va expandir patrimonialment el monestir i es va construir la resta de l'església, cellers, i altres dependències. Destaca l'ajut per part de la monarquia, a canvi de la qual, els monjos jerònims van donar suport als monarques en nombroses ocasions, per la qual cosa van rebre també la visita dels reis al monestir. El primer dels monarques va ser Joan II d'Aragó, que va ser protector del monestir, en va fer construir una sala àmplia per a emprar-la de refector a finals del segle XV. També els Reis Catòlics van finançar part de les obres, concretament una de les ales, on les claus de volta estan decorades amb l'escut reial, i a les mènsules s'hi troben les cares dels monarques; en aquest espai hi ha altres mènsules i claus de volta dedicades a altres benefactors, per exemple al notari barceloní Antoni Vinyes, que va deixar una donació en testament per a la construcció del recinte el 1488.

Els primers Austries també van tenir vinculació amb el monestir. Cal destacar especialment la de l'emperador Carles V. La Setmana Santa de 1519 va visitar el monestir, va confirmar al prior Pere Benejam tots

els privilegis i mercès que havien atorgat a la comunitat els seus avantpassats. Carles va retornar a la Murtra el 1535, on va rebre consell del frare Pere Alsina, a qui el monarca sempre havia tingut gran estima; aquell any probablement va tenir notícia, a través dels monjos, de l'assalt dels pirates a Badalona el 1527, i és precisament en aquella ocasió quan Carles va preparar el seu pla de conquesta de Tunis, la flota va partir de Barcelona, des de la desembocadura del Besòs. Aquest fet es commemorà amb una gran pintura mural al tester del refectori del monestir, on apareixen l'emperador, l'emperadriu Isabel de Portugal, el virrei Francesc de Borja i la seva esposa, l'almirall en cap de la flota Andrea Doria i el dit fra Pere Alsina. La pintura també al·ludia a la tercera visita que va fer Carles el 1538, en la qual va fer una donació de cent escuts a la comunitat que es van destinar a la volta de l'església i al cor, obres dirigides per Tomàs Berça, en els quals es van esculpir unes ales imperials, de les quals encara es conserva una de forma fragmentària.

Felip II seria el darrer monarca en visitar el monestir el maig de 1581, bé que ho va fer acompanyat del seu fill el príncep d'Astúries Felip, que va romandre a la Torre Pallaresa, de la infanta Isabel Clara Eugènia i altres personalitats, com el primat portuguès Jorge de Tayde. D'altra banda, va ajudar econòmicament al monestir en dues ocasions: la primera va concedir-li mil lliures que, tanmateix, van haver de

ser repartides amb el monestir de Sant Jeroni de la Vall Hebron, que s'havia assabentat del donatiu; la segona, el 1584, el va concedir la capacitat de treure de Sicília 200 tones de blat, franques de dret.

Colom a la Murtra? Es diu que, després de l'atemptat de Joan de Canyamars a Ferran el Catòlic el 7 de desembre de 1492 a les escales del Palau Reial Major de Barcelona, el monarca va passar uns dies recuperant-se al palau del bisbe d'Urgell i després marxà amb Isabel de Castella a Montserrat en acció de gràcies; enviaren una carta a Colom el 30 de març convidant-lo a venir a Barcelona, per tal que anés a informar-los del viatge; a principis d'abril s'instal·laren Sant Jeroni, quelcom que consta documentalment. Segons la tradició, va ser a Sant Jeroni, i no a Barcelona, com s'havia afirmat tradicionalment, on els Reis Catòlics van rebre a Cristòfor Colom en tornar del seu primer viatge a Amèrica, comunicant-los la descoberta del Nou Món. Colom arribaria a Barcelona el 20 d'abril i la reunió amb els reis es va dur gairebé en absolut secret, perquè les cròniques oficials no en parlen. S'afirma que tal discreció era per evitar que els portuguesos no reconeguessin a Aragó els mateixos drets que a Castella al Tractat de Tordesillas, i per aquesta raó es va escollir el cenobi jerònim. La presència de Colom sembla que va quedar en la memòria de les generacions de les cases properes al monestir com Can Butinyà, Torre Pallaresa, Can Sunyol i Can Latrilla. A més, cal destacar el fet que en el segon viatge de Colom a Amèrica, el 25 de setembre de 1493, l'acompanyà, entre altres eclesiàstics, el frare Ramon Pané, membre de la comunitat de Sant Jeroni.

En l'acta fundacional, Bertran Nicolau, va posar els diners per comprar la casa i els terrenys de la Murtra, situats a la vall de Poià, però també hi va incloure els llocs de Concabella i Gra (Segarra), que restaren en poder dels monjos fins a la guerra civil catalana, quan la comunitat decideix desprendre's d'aquests feus. A més, al segle XV tota la Vallencana va passar a dependre dels monjos jerònims, tant en propietat

com en senyoria, sobretot aquelles terres on s'havia situat antigament la població de Montcada i on encara avui s'alça l'església de Santa Engràcia i llur cementiri. Durant aquest segle adquireixen progressivament cada vegada més terres i arribaren a tenir litigis amb els canonges de la Catedral de Barcelona pels delmes a percebre en els límits entre Reixac i Badalona. A principis del segle XVI gràcies a les millores econòmiques derivades dels lluïsmes dels censals, el monestir adquirí el castell i el lloc de Tous (Anoia) el 1505. A Tous els monjos tenien la pràctica totalitat dels drets senyorials i jurisdiccional i controlaven la rectoria de la parròquia de Sant Martí, això va convertir la localitat en la peça clau de l'economia del monestir.

Els monjos van tenir una bona situació econòmica durant la història del monestir, tret de l'episodi de la Guerra dels Segadors. Com les seves rendes van disminuir, van decidir assentar famílies a les terres ermes de la Vallencana, per tal de cobrar-los un cens, a més dels corresponents delmes i primícies que corresponien al monestir. Després, les seves terres es mantindrien en les seves mans fins a la desamortització del monestir el 1835 de la mà de Mendizábal. Abans de la seva total exclaustració, la comunitat monàstica ja havia estat dissolta temporalment entre 1811 i 1820; el 7 de març de 1820, proclamada de nou la Constitució durant el Trienni Liberal, els objectes de culte van ser subhastats per l'Estat, després de passar a mans del vicari general. El 1821 el monestir va ser utilitzat com hospital durant l'epidèmia de febre groga, el contagi de la qual va acabar el juliol de l'any següent; l'Ajuntament de Barcelona va pagar les despeses de neteja i desinfecció de l'edifici, motiu pel qual es va blanquejar tot el monestir. Els monjos aconseguiren tornar al monestir el 5 d'abril de 1824, però arran del procés de la desamortització de Mendizábal, el 25 de juliol de 1835 es produïa l'exclaustració definitiva. La matinada del 27 de juliol el monestir va ser saquejat i incendiat i va patir grans destruccions, el foc va començar a l'església i s'estengué a l'ala nord del claustre; fonts contempo-

rànies comenten que el foc va durar dues setmanes i el fum dos mesos.

Poc després el govern va subhastar el monestir, que va ser comprat per Jaume Artigas. Des de la seva exclaustració i venda, el monestir va ser dividit moltes vegades en dues i tres propietats i va la finca va dedicar-se a l'agricultura, les dependències monàstiques van adaptar-se per aquesta activitat, sobretot la part anomenada «Obra Nova». Després, va esdevenir una colònia d'estiueig per a barcelonins; les cel·les i les altres estances van convertir-se en apartaments, botigues, teatre, per acomodar-se al gust dels residents. Darrere del monestir també es van construir algunes torretes d'estiueig.

Vers l'any 1900, la finca estava dividida en dues meitats, entre les famílies Algarra i Aranyó. Jaume Algarra va quedar-se amb la zona del monestir, on va fer restauracions segons el gust de l'època, respectant la construcció original. Els Aranyó van quedar-se la part agrícola, i van emprar-la també per estiuejar. Posteriorment, els Algarra van vendre la seva part als marquesos de Sant Mori, que van traspasar els terrenys a la senyora Senillosa; segons testament d'aquesta la part noble del monestir es destinaria a «Usos de repòs religiós i cultural». La part de la família Aranyó va quedar dividida en dos.

La Casa de Santiago va ocupar la part noble de l'edifici el 1967, segons un acord amb el propietari mitjançant un cens emfitèutic. Adquirit en gran part per Francesca Güell el 1971 allí va establir-hi l'«Àmbit de Repòs Francesca Güell», que a banda de ser un lloc de repòs, l'entitat ha restaurat alguns dels edificis del monestir i ha promogut la restauració d'algunes pintures al fresc amb la col·laboració del Centre de Restauració de Béns immobles de la Generalitat de Catalunya. El 1972, el Ple de l'Ajuntament de Badalona, presidit per l'alcalde franquista Felipe Antoja Vigo, va acordar demanar oficialment al Ministeri d'Educació i Ciència que declarassin monument el monestir de Sant Jeroni. A tal efecte, es va publicar

al BOE de 20 de desembre de 1974 que Sant Jeroni de la Murtra era declarat «Monument Històric-Artístic d'Interès Nacional», qualificació que després s'incoà a les altres dependències i al voltant del monestir, segons la resolució de l'1 de desembre de 1982 al DOGC de 28 de gener de 1983. D'altra banda, al monestir s'han dut a terme diferents excavacions arqueològiques. La primera d'elles va ser al segle XIX, de la mà de mossèn Gaietà Soler i Perejoan; les altres han estat al segle XX: el 1972-1973, sota la direcció de Joan Bacarisses i l'assessorament de Josep Maria Cuyàs, a la capella del Roser; el 1979, el Museu de Badalona, a la capella dels Dolors; i el 1991, el Museu de Badalona va portar la direcció tècnica de l'excavació de la nau de l'església.

El mes de novembre de 1993, els reis d'Espanya Joan Carles i Sofia de Grècia, van visitar el monestir, acompanyats de l'alcalde Joan Blanch i el president de la Generalitat Jordi Pujol, per presidir l'acte de commemoració del cinquè centenari de l'audiència dels Reis Catòlics a Cristòfor Colom a la seva teva tornada del primer viatge a Amèrica.

Actualment, monestir és seu de l'Àmbit de Repòs Francesca Güell, l'Associació d'Amics de Sant Jeroni de la Murtra, que va néixer el 1981 amb la finalitat de donar suport a la primera, i la Fundació Catalunya-Amèrica, que té com a finalitat promoure l'apropament entre les cultures catalana i americana. També, les entitats sustenten el Museu Ramon Pané al monestir, que ha dut a terme alguns projectes culturals.

Arquitectura. Està format per un conjunt monumental d'edificis d'estil gòtic tardà, inscrits en un espai rectangular formant un espai clos. Realitzats majoritàriament durant els segles XV i XVI, està compost de dues parts ben diferenciades: una a la part sud-oest, entorn el gran claustre gòtic i l'altra a la part est, que comprèn les restes de l'església, els antics cellers, l'Obra Nova i una casa entorn d'un gran pati central.

Claustre. És la part més conservada i monumental del conjunt. Va ser construït amb pedra de Montjuïc, a excepció de la primera ala, realitzada amb mamposteria. De forma gairebé quadrada, té una planta gairebé quadrada de 28,38 per 27,70 m. Està compost per dos pisos o galeries, l'inferior, construït al segle XV en estil gòtic, format per set trams de volta d'ogiva entre contraforts. A cada tram corresponen dos arcs separats per esveltes columnes cilíndriques de pedra nummulítica de Girona, amb capitells i bases poligonals sense decoració escultòrica, que només és present a les mènsules i a les claus de volta. El pis superior del claustre té quinze arcs rebaixats per galeria, sostinguts per columnes de secció quadrilobulada.

Va ser construït en diverses fases, bé que va ser beneït el 6 de setembre de 1457 per fra Reginald de Roan, va tenir activitat constructiva també a finals del segle XV; el 1478 es contracta el mestre d'obres Jaime Alfonso de Baena. S'afirma que possiblement l'activitat va continuar durant tota la història de la comunitat monàstica. Actualment, té senceres tres de les seves ales, d'uns 28 m de llargada, la quarta va perdre's en l'incendi de 1835.

Al mig del claustre hi ha el Hortus Conclusus, on es troba un brollador en forma d'estrella vuitavada fet el 1502, ornat de caps de lleó, que és una rosa dels vents orientada cap al nord (hi ha una N pintada a

l'ampit del claustre alt), un pou, construït entre 1469-1472, i un arbust de murtra, originari de Terra Santa, que va donar nom al monestir.

El museu de Badalona també realitza visites guiades periòdiques al monestir. Tanmateix, les portes del monestir resten obertes de dimarts a diumenge i els passejants poden accedir a les dependències més destacades. El 2012, prop de 6.000 persones van visitar el monestir, però cal sumar també les persones que assisteixen a la missa de diumenge i altres activitats socioculturals i religioses que realitza; en total, va rebre més de 14.000 visitants. A més, com a espai de repòs, 126 persones van fer estada al monestir en les vuit cel·les que hi ha habilitades per estar en solitud, convidant al silenci i a la reflexió.

L'any 2013 es va aprovar el pla director del monestir de Sant Jeroni de la Murtra, el qual hauria de servir per saber quines actuacions s'ha de dur a terme per a la seva rehabilitació i restauració, a més de la seva preservació com a bé cultural i fer-ne promoció. El 4 de març de 2014, el monestir i tot el seu entorn va ser declarat Bé Cultural d'Interès Nacional, per tal de millorar les condicions i la protecció global dels elements que l'envolten i caracteritzen, facilitat pel fet que la vall de Betlem o de Poià és tancada, sent Sant Jeroni un dels monestirs catalans que millor conserven el seu ambient rural i d'eremitisme, lliure de la pressió urbanística, un ambient que cal conservar. Dins d'aquest territori, per tant, s'inclouen: les ermites de Sant Climent i de Sant Onofre, al serrat de les ermites; les restes de l'ermita de la Miranda; la creu de terme a l'actual camí d'accés a la banda de Santa Coloma; l'aqüeducte de Dosrius i els dels Hortets i el de Ca l'Alemanys; dues pedreres, una arran del torrent dels Ossos, i una altra a ras del camí del collet de Llevant o de Canyet; el torrent de la Font Santa, prolongació del torrent dels Ossos i la mateixa Font Santa.

A més, l'antic monestir també ocupa la primera posició dins dels coneguts com a set tresors del patrimoni cultural de Badalona, que van ser escollits el 2010, amb motiu de la capitalitat de la cultura catalana de la ciutat. La votació va ser oberta al públic en general, inclosa la gent de fora de Badalona.

Torre. És un altre element monumental del conjunt, va ser construïda entre 1592 i 1597, per tal de defensar o prevenir dels atacs de pirates que atacaven la costa catalana ocasionalment. Està situada en un dels angles del monestir i té forma quadrada o de defensa, de grans murs, amb una estança mirador a la part superior. L'any 1604 es va construir un pont de fusta que unia la torre i una escala de caragol des del seu paviment fins a la primera sala, que era la cel·la del prior. Antigament tenia el seu mirador cobert per una aguda teulada piramidal, que va ser realitzada el 1679 i es va enfonsar a començaments del segle XIX.

Església. És d'estructura gòtica, però d'estil decadent, ben orientada, que va quedar conformada per una nau única de 24,50 x 6,41 m. La construcció va iniciar-se probablement vers 1455 i es va reformar al segle XVI, en llargada, car les capelles impedien fer-ho en amplada. El 1535 finalitza l'ampliació i el 1531 es parla de la construcció de les finestres. El 15 de febrer de 1687 es va pavimentar el presbiteri i el cos de l'església amb rajoles de València.

Comptava originalment amb sis capelles: a la banda de l'epístola estan la de la Mare de Déu del Roser, de la Concepció i la dels Dolors; on hi havia l'orgue hi ha la de Sant Miquel i la de Sant Bernat; al costat de l'evangeli hi havia la del Sant Crist, aquesta part, inclosa la gran capella que havia estat la del Sant Crist, transversal a l'església, són les parts més arruïnades de l'obra. Dita capella va ser feta el 1455 pel mestre Pellicer, i estava ornamentada amb pintures de Lluís Dalmau.

En resten un mur lateral amb les seves capelles i l'absis, de forma poligonal, de cinc cares, al fons. El seu estat actual es deu a l'atac i l'incendi que va patir el monestir l'any 1835, que va provocar l'enfonament gairebé total de l'església.

El campanar, de mala construcció i actualment decadent, es va fer entre el 1532 i el 1535, obra de Tomàs Berça. Posteriorment, se li va afegir un rellotge. Obra Nova. L'anomenada obra nova data del segle XVIII, de les quals pràcticament només resten els murs perimetrals, a més dels cups situats al nord-est del recinte, l'hospederia antiga i la casa dels colons: aquests dos darrers edificis són independents del conjunt monàstic pròpiament dit.

Francisco Moreno
SEAS, desembre de 2023

Estances monacals. Les sales adjacents al claustre són el refetor, on els monjos realitzaven els àpats i la cuina, entre aquestes dues hi ha el refetoret, lloc reservat per als àpats dels convidats. En el pis superior hi ha els antics dormitoris amb arcs diafragma i embigat, en part refet modernament, no sempre respectant l'estructura original. Altres dependències són la sala capitular, el celler i el safareig.

Refetor. Es va començar a construir gràcies a Joan II el 1472, i va ser finalitzat entre 1473-1476. És una sala de 20 m de llargada realitzada en estil gòtic coberta amb tres voltes ogivals; en les claus de volta encara es pot veure l'escut d'armes del monarca amb la inscripció Rex Joanes me fecit, en la central hi està representat sant Jeroni. Entre 1475 i 1478 les seves parets es van cobrir de fusta. A finals del segle XV, es va construir un vitrall, però va ser tapiat pel perill de trencament i possible entrada de gent per l'obertura, deguda a la seva posició baixa respecte a terra.

Cuina. De planta rectangular, fa 25 x 7 m, coberta amb quatre arcs de mig punt. Té dues entrades, una pel claustre i l'altra amb el refetor, a través de l'anomenat refetoret. Cinc finestres donaven llum a l'estança, i les parets estaven cobertes amb rajoles carabó verdes i blanques. Dels seus elements interns, té tres piques circulars fetes en pedra de 57 cm de diàmetre i una pica octogonal de 70 cm d'amplada. El foc se situava a la paret colindant amb el claustre, prop de la porta.